

Základní škola Brno, Otevřená 20a

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU

**Školní družina při Základní škole Brno,
Otevřená 20a**

Platnost: od 01. 09. 2023

Schváleno pedagogickou radou 28.08.2023.

Schváleno školskou radou 25.08.2023.

V Brně 24. 08. 2023

Mgr. Dagmar Šenbergerová
ředitelka školy

Obsah

1. Charakteristika ŠD	3
2. Program výchovy a vzdělávání	3
3. Cíle výchovně vzdělávací práce	3
4. Formy zájmového vzdělávání	4
5. Materiální podmínky	5
6. Ekonomické podmínky.....	5
7. Personální podmínky.....	5
8. Spolupráce s rodiči a jinými subjekty	5
9. Podmínky přijímání, doba pobytu a uvolňování žáků	5
10. Ukončování vzdělávání.....	5
11. Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví	6
12. Hygiena a bezpečnost ve ŠD	6
13. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.....	6
14. Podmínky pro činnost žáků nadaných	7
15. Průběh a časový plán zájmového vzdělávání	7
16. Doba provozu školní družiny	8
17. Evaluace práce ŠD a jejího ŠVP	8

1. Charakteristika ŠD

ŠD tvoří ve dnech školního vyučování mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. Je zřízena dle zákona č. 561/ 2004 sb. a řídí se vyhláškou MŠMT č. 74/ 2005 sb. Naše činnost vychází z pedagogiky volného času. Cílem je snaha o vytvoření místa pro odpočinek dětí po vyučování a zároveň přispět k cílenému ovlivňování jejich volného času.

2. Program výchovy a vzdělávání

Školní družina je základem vzdělávacího zařízení mimo vyučování.

Její hlavní poslání je činnost odpočinková, zájmová, rekreační, sociální, vedení dětí k estetickému cítění, k ekologické výchově, vedení dětí k samostatnosti a správnému trávení volného času.

Činnosti ve ŠD vedou děti k získávání klíčových kompetencí:

- k učení
- k řešení problémů
- komunikativní kompetence
- sociální a interpersonální
- činností a občanské
- k trávení volného času

V neposlední řadě je to rovněž dohled nad dětmi před a po skončení vyučování.

Školní družina je nedílnou součástí školy, navazuje na koncepci ŠVP pro 1. stupeň ZŠ, vychovatelky spolupracují s pedagogy, navazují na předškolní výchovu a spolupracují s rodinou.

3. Cíle výchovně vzdělávací práce

Vycházejí z obecných cílů vzdělávací soustavy Školského zákona č. 561/2004 sb., dle § 2, odst. 2.

Naše cíle jsou:

- Kompenzovat u dětí jednostrannou zátěž během školního vyučování
- Osvojení si takových názorů, schopností a dovedností, které umožní dětem dobře zvládnout současný i budoucí život
- Správně motivovat děti nabízením zájmové činnosti, rozvíjet praktické dovednosti v různých činnostech
- Využívat dětské zvědavosti k samostatnému myšlení a tvoření vlastních prací (uvědomění si citu k vytvořené věci)

- Vést děti ke schopnosti podle potřeby podřizovat se a chápat při tom vzájemné vztahy nadřizovanosti a podřizovanosti v kolektivu
- Rozvíjet u dětí kamarádství, vést je ke komunikaci, rozvíjet jejich schopnost respektovat práci a úspěchy vlastní a druhých
- Využívat poznatky, které děti získaly ve škole a vhodným způsobem na ně navázat ve výchovné činnosti
- Využívat preventivního programu školy formou sociálních a komunikačních her (správné řešení konfliktních situací)
- Pěstovat základní pohybové dovednosti dětí a jejich schopnosti odpočinku, rekreace a zájmové činnosti
- Pozorovat přírodu, vést děti k její ochraně, vysvětlovat neznámé a nepochopené pojmy

Při volnočasových činnostech i řízené práci se děti vzájemně poznávají. Vychovatelky se snaží vhodným výběrem činností a témat o rozvíjení osobnosti dítěte, především v oblasti postojů a hodnot.

Prostřednictvím her a diskusí, reflektujících na aktuální potřeby, je postupně rozvíjen sociální a mravní postoj, vzájemné poznávání se, empatie, respektování, podpora a pomoc. Je rozvíjena komunikace, aktivní naslouchání, dialog, řešení konfliktu, asertivita.

Obecný cíl – výchova všestranně harmonicky rozvinuté osobnosti, a to pomocí složek výchovy: rozumové, mravní, tělesné, estetické a pracovní.

Konkrétní cíle – prostřednictvím aktivit výchovy mimo vyučování vybavit každé dítě žádoucími vědomostmi, dovednostmi a také postoji, což je práce dlouhodobá

4. Formy zájmového vzdělávání

Mezi formy zájmového vzdělávání patří zejména:

- příležitostná výchovně vzdělávací, zájmová a tematická rekreační činnost - jedná se o významnější akce celé ŠD, které nejsou zahrnuty do týdenní skladby činnosti
- pravidelná výchovně vzdělávací a zájmová činnost – dle týdenní skladby činností
- průběžná – nabídka spontánních činností – zahrnuje klidové činnosti po obědě, při pobytu venku po řízené činnosti, části koncových hodin ve ŠD
- osvětová činnost – shromažďujeme a poskytujeme dětem informace v oblasti prevence sociálně patologických jevů (drogy, delikvence, šikana, záškoláctví, rasismus a další)
- individuální – práce s talentovanými dětmi či znevýhodněnými dětmi
- odpočinkové činnosti – v klidových činnostech, ale i jako aktivní odpočinek (rekreační, hudební, relaxační a tělovýchovné chvílky)
- příprava na vyučování – tematické vycházky, didaktické hry a další činnosti, které upevňují a rozšiřují získané vědomosti a poznatky z vyučování.

5. Materiální podmínky

Ke své činnosti využívá školní družina pět oddělení v podkroví v ZŠ Otevřená, jedno oddělení je umístěno ve třídě. Dvě oddělení vznikla ve třídách na odloučeném pracovišti na Křivánkově náměstí. Pravidelně využíváme venkovní prostory ZŠ (hřiště a zahradu), knihovnu. Mimořádně tělocvičnu, gymnastický sál, kuchyňku. Výzdobu pravidelně obměňujeme a podílí se na ní velkou měrou účastníci ŠD.

6. Ekonomické podmínky

Neinvestiční poplatek za ŠD činí 250 Kč měsíčně. Platba je poukazována zákonnými zástupci dítěte na účet ZŠ a to pod určeným variabilním symbolem. Finančními prostředky jsou částečně kryty nutné výdaje ŠD.

7. Personální podmínky

Všechny vychovatelky splňují svým vzděláním podmínky pracovníka ve školní družině. Vychovatelky mají vytvořené podmínky pro další vzdělávání, zúčastňují se akreditovaných kurzů, programů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a využívají samostudium k vlastnímu rozvoji pedagogické činnosti pro ŠD.

8. Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

ŠD spolupracuje s vedoucími zájmových kroužků ve škole. Děti jsou na začátku vyzvednuty z oddělení ŠD a na konci kroužku dovedeny zpět do oddělení ŠD. S rodiči spolupracujeme v rámci volnočasových aktivit (hudební soutěže, kulturní akce, sportovní aktivity...) a akcí pořádaných vychovatelkami přímo pro rodiče a děti ze ŠD, dále s Městským úřadem, hasiči, myslivci, knihovnou.

9. Podmínky přijímání, doba pobytu a uvolňování žáků

ŠD je určena žákům 1., 2. a 3. tříd. Oddělení ŠD se naplňuje do počtu 30 žáků. O zařazení dětí do školní družiny rozhoduje úhrada částky za ŠD v termínu splatnosti. Případná volná místa do stanovené maximální kapacity se nabízí dětem vyšších tříd. O přijetí těchto dětí rozhoduje pořadí v losování v červnu na konci školního roku. Do školní družiny se přijímají děti na základě vyplněné přihlášky k zájmovému vzdělávání, jejíž součástí je písemné sdělení zákonných zástupců účastníka o rozsahu docházky a způsobu jeho odchodu ze ŠD.

10. Ukončování vzdělávání

Odhlášení žáka z docházky do činností školní družiny oznámí rodiče písemnou formou vychovatelce ŠD. O vyloučení z docházky do ŠD rozhoduje ředitelka školy.

11. Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Školní družina je součástí základní školy, a proto je zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí zajišťováno v rámci školy. Školní řád stanoví obecně pravidla chování dětí a ostatní podmínky jsou zařazeny do vnitřního řádu školní družiny

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení školní družiny:

- vhodná struktura režimu s dostatkem relaxace a aktivního pohybu dané režimem a skladbou zaměstnání
- vhodný stravovací a pitný režim
- zdravé prostředí užívaných prostor podle platných norem
- ochrana žáků před úrazy
- dostupnost prostředků první pomoci, kontaktů na lékaře

Psychosomatické podmínky:

- vytváření pohody prostředí, příznivé sociální klima
- respekt k potřebám jedince a jeho osobním problémům
- věková přiměřenost a motivující hodnocení
- ochrana dětí před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy
- spoluúčast dětí na životě družiny
- včasná informovanost dětí a jejich rodičů o činnosti ŠD a jejím životě.

12. Hygiena a bezpečnost ve ŠD

Žáky si po vyučování vyzvedávají vychovatelky ve třídách a pak je následně odvádějí do ŠD.

Na začátku školního roku jsou žáci poučeni o vnitřním řádu ŠD, o bezpečnosti a pravidlech ŠD.

O poučení je veden záznam v přehledu výchovně-vzdělávací práce. Toto poučení je dětem ještě několikrát během školního roku opakováno, obzvláště při sportovních hrách, vycházkách, pracovních a výtvarných činnostech (práci s nůžkami atd.).

Lékárnička pro první pomoc je umístěna ve školní družině. Všechny vychovatelky jsou proškoleny k poskytnutí první pomoci a pomocí přihlášek seznámeny se zdravotním stavem dětí.

13. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami je podle stupně a charakteru jejich podpůrného opatření při jejich začleňování do volnočasových aktivit věnována průběžná individuální pozornost. Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami úzce spolupracuje vychovatelka ŠD s výchovnou poradkyní a třídní učitelkou, především při stanovení vhodných forem podpory a forem práce. Vychovatelka je seznámena se závěry doporučení pro žáka vydaného školským poradenským zařízením. Poskytování podpůrných opatření vychovatelka ŠD

průběžně vyhodnocuje. Pokud jsou daná opatření dostatečná, vychovatelky nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.

Specifické pedagogické cíle pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami:

- začlenění do všech aktivit školní družiny v nejvyšší možné míře
- podpůrná opatření k začlenění do činností – speciální pomůcky, individuální péče
- činnosti respektující možnosti žáka – činnosti shodné na úrovni žáka
- specifické činnosti s cílem reedukační péče o žáka

14. Podmínky pro činnost žáků nadaných

Rozvoj nadaných a mimořádně nadaných žáků je zajištěn vytvářením podmínek k rozvíjení jejich nadání zabezpečením dostatku materiálu, individuální práci se žákem, vytvářením podnětného prostředí k rozvoji jejich tvořivosti. Vychovatelky spolupracují s výchovnou poradkyní, především při stanovení vhodných forem podpory a forem práce, jsou seznámeny se závěry doporučení pro žáka vydaného školským poradenským zařízením. Poskytování podpůrných opatření vychovatelky ŠD ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocují. Pokud jsou daná opatření dostatečná, vychovatelky ŠD nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka. Žákům nadaným a mimořádně nadaným bude podle stupně a charakteru jejich podpůrného opatření při jejich začleňování do volnočasových aktivit věnována průběžná individuální pozornost a ŠD jim bude nabízet další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmů

Vhodné zájmové aktivity:

- literární a dramatická tvořivost, výtvarná tvořivost,
- realizace pohybových aktivit,
- umožnění vedení ostatních dětí, umožnění realizovat řízení kolektivu

15. Průběh a časový plán zájmového vzdělávání

Obsah práce ŠD a její časový obsah je vypracovaný v celoročním plánu ŠD, který je rozdělen dle ročních období – jednotlivé bloky odpovídají specifickým a významným událostem v daných obdobích:

Podzim (září, říjen, listopad)

- slavnostní zahájení školního roku
- uvítání dětí ve školní družině
- seznámení dětí s Vnitřním řádem ŠD, zápis do třídní knihy
- poučení dětí o dodržování pravidel bezpečnosti, při vycházkách a hrách
- vycházka do přírody
- pasování prvňáčků
- státní svátky 28. 9., 28. 10., 17. 11. výročí a tradice (Halloween, sv. Martin)

Zima (prosinec, leden, únor)

- Mikulášský výlet do Dolních Kounic

- Mikulášské pečení (akce pro děti a rodiče)
- výroba vánočních ozdob na výzdobu MMB
- posezení u vánočního stromku a lidové tradice
- soutěžní hry na sněhu
- soutěž o nejkrásnějšího sněhuláka
- karnevalové odpoledne

Jaro (březen, duben, květen)

- velikonoční zvyky a obyčeje
- „Hledání velikonočních vajíček“ – celo družinová hra
- Den Země – Uklidme Česko (akce pro děti a rodiče),
- Den vody – turistická vycházka k Helenčině studánce (akce pro děti a rodiče)
- Školy v přírodě
- Muzejní noc (akce pro děti a rodiče)

Léto (červen)

- Den dětí- sportovní odpoledne v ŠD
- Výlet do Dolních Kounic

Kromě hlavních akcí se v nabídce pro děti objevují i akce příležitostné. Vychovatelky mají dostatek prostoru k tvořivé práci, mohou ji volně přizpůsobovat v rámci oddělení konkrétním žákům a upravovat ji v souladu s jejich dosavadní poznatkovou zkušeností i s aktuálními zájmy.

16. Doba provozu školní družiny

06:30 – 7:45 hod. ranní družina (odpočinková činnost dle zájmu)

11:40 – 13:30 hod. hygiena, oběd, odpočinková a zájmová činnost

13:30 – 14:30 hod. rekreační a zájmová činnost (vycházka, hřiště, zahrada)

14:30 – 15:00 hod. hygiena, svačina, odpočinková činnost

15:00 - 17:00 hod. zájmová činnost, relaxační a volná činnost dle výběru dětí, příprava na vyučování formou didaktických her, samostatné vypracovávání DÚ

17. Evaluace práce ŠD a jejího ŠVP

Zabývá se:

- Činností ŠD jako specifického školského zařízení
- Prací jednotlivých oddělení
- Působením činností a vychovatelek na jednotlivé žáky

Vnitřní valuační procesy probíhají na úrovni:

Individuální- každá vychovatelka si (neformálně) průběžně hodnotí vlastní práci a snaží se o evaluaci vzdělávacího procesu

Týmové-evaluaci provádí celý tým vychovatelek pod vedením vedoucí vychovatelky (metodické sdružení 1x za 14dní), na základě vzájemných poznatků si stanovují postup pro další období.

Vedení školy-výchovnou práci hodnotí pravidelně 1x měsíčně zástupce ředitelky školy pro ŠD.

Hodnocení práce ŠD provádíme v písemné podobě 2x ročně, jedenkrát ročně ve výroční zprávě vedoucí vychovatelka, hospitační činnost 1x ŘŠ a ZŘŠ.